

NOT: Deneme süresi içinde istifa eden astsubayın 657 sayılı Kanununun 92 nci maddesine göre atanması

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-5817057
Konu: Deneme Süresi İçinde İstifa Eden
Astsubayın Atanması

14/03/2023

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: ..... Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünün 19.12.2022 tarihli ve E-59505025-520-5294313 sayılı yazısı.

Kara Kuvvetleri Komutanlığında 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 68 inci maddesi kapsamında dış kaynaktan teminle 26/05/2017 tarihinde astsubay adayı olarak eğitime başlayan, 22/11/2017 tarihinde aynı Kanununun 82 nci maddesine istinaden astsubaylığa nasbedilip 11/07/2018 tarihinde kademe ilerlemesi yapılan, ancak deneme süresi içerisinde istifa eden ilgilinin ..... Belediyesindeki memur kadrolarına 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 92 nci maddesi kapsamında atanıp atanamayacağına ilişkin tereddüt olduğundan bahisle konu hakkında Bakanlığımız görüşünü talep eden ilgi yazı ve ekleri incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun;

"II-Fakülte veya yüksek okul mezunlarının muvazzaf subay nasbedilmesi" başlıklı 14 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, "*Bu madde hükümlerine göre subay nasbedilenler, 15 inci maddede öngörülen askeri eğitimi müteakip atandıkları görevlerde bir yıllık deneme (adaylık) süresine tabi tutulurlar. (Ek cümle: 31/10/2016-KHK-678/13 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7071/13 md.) Doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere subay nasbedilenlerin deneme süresi iki yıldır.*

Temel askerlik eğitiminde veya askeri eğitimde başarı gösteremeyenler, eğitimi başarı ile bitirdikten sonra atandıkları görevde bir yıllık (doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere subay nasbedilenler için iki yıl) deneme süresi sonunda Türk Silahlı Kuvvetlerine uyum sağlayamayan veya subaylığa engel hali görülenler, deneme süresinin sona ermesinden önce temin şartlarını taşımadığı anlaşılanlar veya bu şartları kaybedenler ile deneme süresinin bitimine kadar kendi istekleri ile ayrılmak isteyenlerin Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişkileri kesilir ve aldıkları aylıkları dışında Devletçe bunlara yapılan masraflar, kanuni faizleriyle birlikte kendilerinden tahsil olunur." hükmüne,

"Askeri eğitim" başlıklı 15 inci maddesinde, "*Silahlı Kuvvetler veya kendi hesabına fakülte veya yüksek okulları bitirenler ile lisansüstü öğrenimi tamamlayanlar subay nasbedildikten sonra nakledildikleri sınıfları ile ilgili bir göreve atanırlar. (Ek cümle: 31/10/2016-KHK-678/14 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7071/14 md.) Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere muvazzaf subaylığa nasbedilenler, doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrine atanırlar.*

(Değişik: 9/8/1993-KHK-499/3 md.) Bunlar nasbedildikleri rütbede ilk açılacak sınıfları ile ilgili subay sınıf okulları temel eğitimine, sınıfları ile ilgili subay sınıf okulları olmayanlar ise özel askeri eğitime tabi tutulurlar. Başarı gösteremeyenler görevlerine dönerek sonraki dönem eğitimine katılırlar. Bunlardan ikinci dönem eğitimde de başarı gösteremeyenler görevlerine iade edilirler ve yeniden eğitime tabi tutulmazlar. 14 üncü maddenin bir ve ikinci fıkralarına göre subay nasbedilenler hariç bu gibilerin nasbedildikleri rütbeye ait bekleme süresi bir yıl uzatılır.

... " hükmüne,

"II-Temin ve yetiştirme" başlıklı 68 inci maddesinde, "...Uzman jandarmalardan astsubay nasbedilenler hariç olmak üzere kendi nam ve hesabına fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarını bitirenlerden bu madde hükümlerine göre astsubay nasbedilenler, astsubay nasbedilmelerini müteakip **atandıkları görevlerde bir yıllık deneme (adaylık) süresine** tâbi tutulurlar. Bunlardan atandıkları **görevde bir yıllık** (doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere astsubay nasbedilenler için iki yıl) **deneme süresi sonunda** Türk Silâhlı Kuvvetlerine uyum sağlayamayan veya astsubaylığa engel hali görülenler veya deneme süresinin bitiminden önce temin şartlarını taşımadığı anlaşılanlar ya da bu şartları kaybedenler ile deneme süresinin bitimine kadar kendi istekleri ile ayrılmak isteyenlerin Türk Silâhlı Kuvvetlerinden ilişkileri kesilir ve aldıkları aylıklar dışında Devlet tarafından bunlara yapılan masraflar, kanunî faizleriyle birlikte kendilerinden tahsil olunur..." hükmüne,

"I-Subayların ve astsubayların yükümlülüğü" başlıklı 112 nci maddesinin birinci fıkrasında, "Muvazzaf subay ve astsubaylar subay ve astsubay nasbedildikleri tarihten itibaren fiilen onbeş yıl hizmet etmedikçe istifa edemezler." hükmüne yer verilmektedir.

Diğer taraftan, 657 sayılı Kanunun "Memurluktan çekilenlerin yeniden atanmaları" başlıklı 92 nci maddesinde, "...657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanlar, boş kadro bulunmak ve gireceği sınıfın niteliklerini taşımak kaydı ile bu Kanuna tabi kurumlardaki memuriyetlere atanabilirler..." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 24/10/2019 tarihli ve E:2018/2941, K:2019/4965 sayılı kararında, "657 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 92. maddesinin 'Memurluktan Çekilenlerin Yeniden Atanmaları' şeklindeki başlığından da anlaşılacağı üzere, maddede esas olarak memur statüsünde iken memuriyetten çekilen veya çekilmiş sayılanların (açıktan) tekrar memur olarak atanmalarının düzenlendiği, Kanun'un 92/1. maddesi ile aday memurluk konusunu düzenleyen 54 ilâ 58. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, özellikle 55. maddede memur adaylarının eğitim ve staja tabi tutularak sonucuna göre Devlet memurluğuna atanmalarının öngörülmüş olması karşısında, anılan Kanun'da memur kavramıyla, adaylık sürecini başarıyla tamamlayıp 'asli memur' statüsüne girmiş kişilerin kastedildiği, kişilerin 92. madde uyarınca yeniden atanabilmeleri için asli memur iken çekilmiş veya çekilmiş sayılmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. 657 sayılı Kanun'un 92. maddesinin 3. fıkrasında ise; 657 sayılı Kanun'a tabi olmayan ancak 657 sayılı Kanun kapsamındaki Devlet memurları gibi asli ve sürekli kamu görevlerini yürüten ve kendi özel personel kanunlarına tabi olan diğer kamu görevlilerinden (subay/astsubay, hakim/savcı, yükseköğretim personeli gibi) kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanların, 657 sayılı Kanun uyarınca **idarenin takdir yetkisi dahilinde** ve açıktan atama koşulları çerçevesinde Devlet memurluğuna atanabilmelerine olanak sağlandığı görülmektedir.

Uyuşmazlıkta; 657 sayılı Kanun'un 92. maddesinin başlığı ve metni bir bütün olarak değerlendirildiğinde, madde kapsamında açıktan memurluğa atanacakların, memuriyetten çekilme veya çekilmiş sayıldıkları tarih itibarıyla adaylıklarının kaldırılmış olması, bir diğer ifadeyle 'asli memur' konumunda olmaları gerektiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

Bu bağlamda, 92. maddenin 3. fıkrası kapsamında kendi özel personel kanununa tabi iken görevden çekilen veya çekilmiş sayılan kamu görevlilerinin de **kendi kurumlarında adaylık/deneme** ve 'asli kamu görevlisi' statüsüne girmiş bulunmalarının zorunlu **devresini geçirmiş** olduğu, asli kamu görevlisi olup olmadıklarının ise, kendi özel mevzuatına göre tayin edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır..." açıklamasına yer verilmiştir.

Bununla birlikte, konu ile ilgili olarak Milli Savunma Bakanlığının 2/6/2022 tarihli ve E-33827891-900-1275636 sayılı yazısında; subay/astsubay olarak naspedilenlerin 1 yıllık deneme süresine tabi tutulacağı (doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığına atanmalar için 2 yıl), bu deneme süresinin başlangıcı olarak ise subay ve astsubaylığı naspedildikten sonra tefrik edilecekleri eğitimi müteakiben atandıkları **göreve katılım** tarihinin esas alınması gerektiği belirtilmiştir.

Aynı yazıda, askeri personelin özel mevzuatı uyarınca deneme (adaylık) süresine tabi tutulduğu, öngörülen bu sürenin ise 657 sayılı Kanunda düzenlenen "aday memurluk" kavramına

kıyasen tesis edildiği belirtilmiş olup göreve katılım tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde istifa edenlerin deneme süresi içerisinde istifa etmiş kabul edileceği, dolayısıyla adaylık devresini tamamlamadan istifa edenlerin de 657 sayılı Kanunun 92 nci maddesi kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarına atanmasının mümkün olmadığı ifade edilmektedir.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar incelendiğinde; diğer personel kanunlarına tabi olarak çalışanların 657 sayılı Kanuna tabi kurumların kadrolarına Devlet memuru olarak atanabilmeleri için asli memur statüsünün kazanılması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda 926 sayılı Kanun kapsamındaki personelin görev birimlerine göre bir ila iki yıl deneme süresine tabi tutuldukları, hem kuruma hem personele çeşitli hak ve yükümlülüklerin tanındığı bu sürelerde personelin adaylık statüsünde olduğu, asli memur statüsüne mezkûr Danıştay kararı da dikkate alındığında deneme (adaylık) devresinin başarı ile tamamlanmasını müteakip girileceği, bu deneme devresinin on beş yıllık istifa yasağı süresinden istisna tutulduğu görülmektedir. Mezkûr Kanunda kademe ilerlemesi uygulamasının ise sicil notu esas alınarak adaylık devresi de dahil olmak üzere düzenlendiğinden 657 sayılı Kanunda belirtilen *aday memura kademe ilerlemesi uygulanmaması* ile ilgili hükmün emsal alınamayacağı değerlendirilmekle birlikte aday memura 657 sayılı Kanun kapsamında intibak hükümleri çerçevesinde kademe ilerlemesi uygulanması gibi istisnalar da bulunmaktadır.

Bu itibarla, 926 sayılı Kanun kapsamında temel askerlik eğitimini tamamlayarak astsubay naspedilen ilgilinin, naspedildikten sonraki askeri eğitimlerini müteakip deneme süresi içerisinde istifa ettiği anlaşıldığından 657 sayılı Kanunun 92 nci maddesi kapsamında ..... Belediyesi memur kadrolarına atanmasının uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü

Dağıtım:

Gereği:

..... Belediye Başkanlığına

Bilgi:

..... VALİLİĞİNE (Çevre, Şehircilik
ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü)

.....Kaymakamlığına